

Hannes Jónsson:

HEIM ÚR MIÐ-SUMARSTÚRNUM

Það var áttundi ágúst 1907. Við vorum búnir að vera úti rúmar sex vikur í miðsumarstúrnunum á Ásu gömlu. En við máttum enn ekki fara inn. Kóngurinn var kominn, og ólyktin af skútunum hefðu getað angrað hans hátignu þef-færi.

Þrumarinn var orðinn grænn af myglu ofan á saltinu í lestinni, og vatnið var ódrekkandi, þykkt eins og grautur af slýi og ryði. Allir voru öflugir og lenti saman í hörku skömmum út af engu. Nissinn var líka orðinn geðstírður, sem þó var ekki vani hans. Tilgangslaust var að leggjast í kojuna hans fram í hosið. Hann var líka alltaf að hringla í keðjukassanum og skarka aftur í lestinni.

Karlarnir voru líka alveg hættir að segja drauga- og skrimslasögur, sem þeir kunnu mikið af, enda flestir af Akranesi. Gvendur Steins, sá mikli snillingur snerti nú ekki harmonikuna, sem hann þó var stoltur af, enda hafði hún kostað 4 krónur. Guðmundur Helgi sagði ekki aukatekið orð í ensku, en hann var lærðasti maður um borð fyrir utan skipstjóran. Guðmundur hafði verið einn vetur í Stýrimannaskólanum og kunní á kompásinn.

Við vorum út af Barðanum á fertugu dýpi. Það var norðan strekkingur, þokusúld og talsverður sjór. Það varð varla vart, einstaka stútungur, ekki einu sinni vart við blámann. Þetta var um hádegis, og átti að fara að eta hafragrautinn. Sigurður gamli kokkur kom upp með skólþötu, og tiplaði á klossunum út að þunningunni.

Þórður stýrimaður stóð við fær-ið sitt aftur á, grannur og væskilegur. Það var alltaf eins og hann vildi gera sem minnst úr sér, brosti undur hlýlega við hverju, sem sagt var. Nema þegar komið var vont veður, þá réttist úr Þórði. Þeir sögðu að hann væri meiri sjó-maður en skipstjórinn, sem allir báru mikla virðingu fyrir, enda vel lærður maður og háttvís.

Vígús skipstjóri kom upp úr káetukappanum, hár og grannur, teinréttur og virðulegur eins og enskur aðmíráll. Hann yrti ekki á neinn, en gekk alvarlegur um afturdekkið, leit til lofts, athugaði seglin, og horfði gaumgæfilega upp eftir stórmastrinu. Loks stanzaði hann og segir. Það verður siglt heim eftir klukkutíma.

Karlarnir krossbölvuðu. Enginn þeirra átti nýjan fisk í soðið, en það var háðung að koma þannig heim. Sigurður húsbóndi minn, sá mikli fiskimaður, átti engan nýjan fisk frekar en aðrir. Hann stappaði í dekkið, bölvaði, hankaði upp færið, og fór niður að eta grautinn. Um leið og hann gekk hjá mér sagði hann hastur: Settu nú í lúðu, strákur.

Ég hékk áfram í færinu, því satt að segja langaði mig ekki í grautinn. Ég var nær búinn með útviktina af þúðaranum, og án hans fannst mér grauturinn ekki ætur.

Rétt á eftir kom á hjá mér vænn fiskur. Mér gekk erfiðlega að draga, bæði var ég kraftlaus og fiskurinn lét illa. Þegar ég hafði komið honum upp í miðjan sjó, rauk færið út aftur. Það hvein í vaðbaujunni og færið dróst úr

lúkunum á mér, eins og ég væri að spinna á rokk. Karlarnir hrópuðu niður til Sigurðar, að Hannes væri búinn að setja í lúðu. Sigurður tók stigann í tveim skrefum, hrifsaði af mér færið og dró varlega, án þess að hafa færið - baujunni. Sú átti ekki að sleppa.

Þegar lúðan kom upp stóð skipstjórinn með skutulinn, og Árni og Þórður með lúðuhakann. Lúðan þeyttist inn á dekkið, lá þar og barði sporðinum. Það hafði verið óþarfi að fara svona varlega lúðan hafði magagleypst. Ég hafði verið í botni, eins og vanalega.

Lúðan var þrjú kvartel fyrir sporð, spikfeit, karlarnir sögðu að hún væri 200 pund. Allir öfunduðu Sigurð, en ég reyndi að bera mig mannalega. Ég festi þó í lúðunni.

Rétt á eftir voru seglin heist, og Ása lensaði á stað til heimferðar með þungu skriði. Hún var ágæt á lensi, annars var hún mesti sleði. Þar til komið var rok, þá fannst bezst hve ágætt sjóskip Ása var.

Hann var hvass yfir Breiðafjörðinn, en rétt andvari þegar kom fyrir Öndverðanes. Við mjökuðumst þó inn hjá Lónunum, en þá sléttlygndi og straumurinn bar okkur til baka. Við vorum nærri komnir upp í kletta innan við Svörtuloftin, jullan var sett út og fóru fjórir í hana, til að reyna að róa Ásu frá klettunum. Aðrir settu búlaárar út um lensportin, til að snúa skipinu frá landi. Þetta tókst að lokum.

Um miðjan daginn vorum við Frikki tveir á dekki, hinir voru að drekka kaffi. Okkur kom saman um, að Frikki skyldi reyna að galdra byr, svo við kæmumst sem fyrst heim. Hann klífraði upp í stórvantinn, festi þar upp steinbítshaus og glennti hann upp móti norðri. Svo kom hann niður á dekkið, tók upp aleiguna, einn fimmeyring, og kastaði honum í áttina til lands með viðeigandi formúlu. Frikki sýndi mikla kunnáttu og fórnarlund, við vorum ekki í vafa um árangurinn og þetta hreif. Rétt á eftir komu gárur á sjóinn og seglin á Ásu fylltust af vindi.

Við Lónðranga mættum við varð skipinu Island Falk, sem fór á